

STUDY ON THE EVALUATION PROCESS IN THE ROMANIAN SECONDARY EDUCATION

Arina Modrea and Norina Orha

Assoc. Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş, M.A. Student, "Johann Wolfgang Goethe" University, Frankfurt A.M., Germany

Abstract: This study aims to make a synthesis and analysis of the evaluation process in the Romanian pre-university education of the 21st century. Evaluation is very important insofar as it ensures the control of the student learning process, it allows the teacher's teaching strategies and pedagogical competence to be improved. Systematically, evaluation helps to change student negative attitudes toward learning, teacher's trust, providing an open, positive atmosphere in student-teacher relationships, and understanding the importance of training and education for society. In conclusion, the evaluation process should be regarded as the regulatory tool between teaching and learning, or, in other words, the link between the heuristic didactic strategies and the algorithmic teaching strategies

Keywords: evaluation, education, instruction, skills, quality.

Proiectarea didactică reprezintă, din punctul meu de vedere cheia succesului pentru orice activitate didactică. În elaborarea proiectării didactice evaluarea reprezintă a patra etapă în care se vor cuantifica și aprecia rezultatele propuse prin obiectivele preconizate activității didactice. Ea vizează în ce măsură obiectivele generale și specifice au fost atinse, progresul sau insuccesul elevilor, precum și eficiența metodelor și a mijloacelor utilizate de profesor sau a celor utilizate de elevi în activitatea de învățare, permițând reglarea și perfecționarea strategiilor didactice. Evaluarea rezultatelor școlare trebuie să vizeze cât mai multe categorii și tipuri de comportamente: nivelul de cunoștințe (cantitatea, calitatea, varietatea și temeinicia lor); capacitatea de înțelegere, analiză, abstractizare și generalizare, de a stabili relații între cunoștințe, de a discerne esențialul de ceea ce este neesențial; dobândirea unor priceperi, deprinderi, abilități intelectuale, de cercetare științifică; capacitatea de aplicare a cunoștințelor; trăsăturile de caracter: motivații, atitudini, convingeri, nivel de aspirații etc.[1,8]

Criteriul fundamental de evaluare îl constituie conținutul și obiectivele stabilite în programele școlare.[2] Programele diferitelor discipline prevăd ca probele de evaluare să respecte:

- stabilirea și formularea unor obiective concrete în funcție de perioada didactică în care se aplică;
- includerea în probele de evaluare a acelor secvențe de conținut esențiale, prevăzute de programă și concretizate în manualele didactice;
- acoperirea progresivă, pe măsură ce elevii parcurg ciclul corespunzător, a domeniilor principale ale studierii disciplinei care se regăsesc în obiectivele specifice de la fiecare clasă;
- alegerea itemilor, urmărindu-se exersarea continuă a deprinderilor fundamentale testate (cunoașterea, înțelegerea, rezolvarea de exerciții și probleme, cercetarea, analiza, comparația, sinteza și generalizarea);
- rezultatele probelor și concluziile, desprinse de profesor din analiza acestora, trebuie să constituie factori importanți care să asigure ameliorarea activității de predare-învățare, a stilului didactic prin aplicarea feed-back-ului în proiectarea, desfășurarea și evaluarea unităților de învățare.

• Evaluările rezultatelor școlare sunt de mai multe tipuri:

1. Evaluarea inițială realizată la fiecare oră prin probe de evaluare orale, scrise sau practice;
2. Evaluarea sumativă (sau cumulativă) efectuată de profesori periodic, prin lucrări de sondaj și de verificare la finalizarea unui semestru sau a unui an școlar. Ea are în vedere obiectivele terminale, verificând nivelul reintegrării capacităților obținute, prin realizarea obiectivelor operaționale, în capacități complexe, finale; urmărește să diferențieze între ei elevii, are deci caracter normativ, notele care semnifică reușitele finale se înscriu obligatoriu în catalogul clasei respective. Scopul acestor evaluări este de a stabili nivelul performanțelor finale ale elevilor.

3. Evaluarea continuă (sau formativă) desfășurată pe tot parcursul procesului de învățământ în cadrul lecțiilor și la încheierea unui capitol. Ea urmărește verificarea unor obiective operaționale exprimate în termeni de comportament observabil și precizând parametrii performanțelor standard minimale. Are în vedere reușita tuturor elevilor, testul fiind alcătuit din itemi corespunzători sarcinilor minimale de învățare. Are caracter predictiv, deoarece indică lacunele și erorile temporare și parțiale. Notele rezultatelor parțiale nu trebuie neapărat înscrise în registru. Ea se constituie doar ca un instrument de reglare a procesului de învățământ, de adaptare permanentă la obiectivele urmărite, având valoare diagnostică. Comparativ, evaluarea sumativă și formativă pot fi prezentate contrastiv astfel:

Tipul de evaluare	Funcția,	Efectele,	Periodicitatea	Judecata de valoare
Formativă	corectivă	nivelatoare	continuă	diagnostică
Sumativă	selectivă	diferențiatoare	finală	normativă

Evaluarea formativă pregătește reușita elevilor pentru evaluarea sumativă. Ambele pot fi scrise, în special cele sumative, și orale, în special, cele formative, informează asupra rezultatelor așteptate (parțiale și finale) pe profesori și pe elevi. Se recomandă ca itemii sumativi – care privesc cerințele obligatorii ale programei școlare – să fie cunoscuți de elevi încă de la începutul anului școlar, al semestrului etc. De altfel, condițiile reușitei activității evaluative sunt:

a) să se organizeze periodic, înainte de începerea anului de studiu, în timpul și sfârșitul anului școlar;

b) să se stabilească criterii și itemi cu grad de generalitate și accesibilitate medie;

c) să se aducă la cunoștința elevilor și părinților rezultatele în mod diferențiat, nu global;

d) să se atribuie testelor valoare de predicție nu și valoare prognostică definitivă.

Pe lângă evaluare, la clasele mari se poate practica și autoevaluarea.[9] Elevii trebuie să fie capabili să-și verifice rezultatele la teste fie singuri, ceea ce, desigur, este mai greu, fie cu ajutorul unor grile-standard de răspunsuri corecte. În acest fel se dezvoltă la elevi capacitatea de autoapreciere, spiritul critic, maturizarea și obiectivizarea reacției lor față de aprecierea școlară.

Sistemul verificării rezultatelor școlare constă în chestionarea orală, probe scrise și practice, teste de cunoștințe și deprinderi, examinare etc. Notarea elevilor trebuie să fie continuă, ritmică și obiectivă. Testarea și notarea continuă contribuie la cunoașterea randamentului școlar real, la clasificarea fiecărui elev în funcție de achizițiile la fiecare lecție, capitol.[4] Elevii își dau seama mai repede de ceea ce știu și de ceea ce nu știu la notarea pe bază de test, pentru că nu mai sunt raportați la performanța colegilor de clasă cum se întâmplă în cazul lucrărilor de control obișnuite.

Notele lor se stabilesc în funcție de performanța raportată la obiectivele fixate în predare și evaluare.

În elaborarea testelor, profesorul trebuie să țină cont de: obiective, conținut, structura logică a conținutului, formularea întrebărilor (itemilor), precizarea exercițiilor și a problemelor de rezolvat, fixarea punctajului etc.[3,6]

Evaluarea reprezintă un proces complex care se realizează cu ajutorul unor instrumente de evaluare. Construirea instrumentelor de evaluare se realizează pornind de la obiectivele activității didactice. Ele pot îmbrăca forme variate și pot fi utilizate în diferite momente ale activității didactice.

Un instrument de evaluare se compune din testul elevului sau proba elevului, grila de evaluare și grila de convertire a punctelor în note. Într-un test de evaluare numărul itemurilor trebuie să fie cel puțin egal cu numărul obiectivelor care se evaluează.

Cele mai întâlnite instrumente de evaluare sunt: itemii, care pot fi clasificați din mai multe puncte de vedere existând astfel o varietate mare de teste, verificarea orală, verificarea prin lucrări scrise, autoevaluarea- folosită mai mult la clasele mari, precum și instrumente alternative de evaluare, cum ar fi; observarea comportamentului elevilor prin fișa de evaluare și scara de clasificare, investigația, proiectul, portofoliul, verificarea prin probe practice, teste standardizate, etc. Alegerea instrumentului de evaluare se va face în funcție de scopul și momentul aplicării.

Pentru o înțelegere aprofundată și o lămurire specială mă voi opri în continuare cu detalierea corespunzătoare a principalului instrument de evaluare, și anume *testul de cunoștințe*

Întocmirea unui test de cunoștințe presupune parcurgerea următoarelor etape:

- stabilirea obiectivelor/competențelor urmărite și a tipului de test;
- stabilirea conținuturilor ce urmează a fi verificate;
- formularea itemurilor solicitate de test;
- stabilirea punctajului sau a modurilor de apreciere a itemilor.

Se observă că pentru întocmirea unui test un rol important îl joacă cunoașterea, precum și formularea itemilor, instrumentul principal necesar în conceperea unui test. Astfel, în continuare mă voi opri la o clasificare a itemilor, deoarece există mai multe tipuri de itemi.

A. Itemi obiectivi solicită selectarea răspunsului corect sau a variantei optime de răspuns, dintr-o serie de variante oferite. Sunt adecvați măsurării unei game largi de obiective de evaluare, de la recunoașterea unor informații, până la aplicarea principiilor, legilor și regulilor în diferite contexte. Pot fi corecți și notați obiectiv în comparație cu alte tipuri de itemi.

Itemii cu alegere duală solicită alegerea din două răspunsuri posibile oferite, a unui răspuns corect

Itemii cu alegere duală solicită alegerea din două răspunsuri posibile oferite a răspunsului corect, sau în lipsa acestuia *modificarea variantei false*

Itemii cu alegere multiplă, solicită alegerea răspunsului corect, sau a celei mai bune variante de răspuns, dintr-un număr dat. Cuprind răspunsul corect și o serie de variante false de răspuns numite distractori.

Itemii de asociere sunt un caz particular de itemi cu alegere multiplă, fiecare premisă împreună cu setul răspunsurilor constituind un item cu alegere multiplă. Numărul de răspunsuri să fie mai mare decât numărul premiselor, pentru a evita corespondența directă.

B. Itemii semiobiectivi, solicită elevilor producerea răspunsului scurt și permite profesorului formularea unei judecăți de valoare privind corectitudinea răspunsului oferit de subiect:

-*Itemii cu răspuns scurt* demonstrează abilitatea elevului de a elabora și structura cel mai scurt și potrivit răspuns. Întrebare care solicită un răspuns scurt (expresie, cuvânt, număr, simbol, etc).

-*Itemii de completare* solicită producerea unui răspuns care să completeze un enunț lacunar sau o afirmație incompletă și să-i confere valoare de adevăr.

-*Întrebările structurate* reprezintă sarcini formulate din mai multe subîntrebări de tip obiectiv sau semiobiectiv, legate printr-un element comun. Oferă elevului ghidarea în elaborarea răspunsului. Elaborarea întrebărilor pornește de la texte, grafice, tabele de date, urmate de un set de subîntrebări, alte date suplimentare și un alt set de subîntrebări. Răspunsul la subîntrebările ce urmează nu trebuie să fie dependent de răspunsul corect la sub-întrebările anterioare.

C. Itemii subiectivi, solicită un răspuns foarte puțin sau deloc orientat spre elaborarea lui, prin structurarea sarcinii. Elevul decide asupra elementelor pe care le include în răspunsul său și care nu.

-*Rezolvarea unor situații problemă* reprezintă un tip de sarcină la care elevul se confruntă cu o situație nefamiliară. Se acceptă că situația problemă nu are soluție imediată fără a parcurge un număr de etape. Se evaluează elemente de gândire convergentă și divergentă, operații mentale complexe (analiza, sinteza, evaluare, transfer, etc).

-*Eseul*, este un item în care se produce un răspuns liber, în conformitate cu anumite cerințe sau criterii formulate. În literatură este definit ca " Studiu de proporții reduse, în care autorul tratează, în chip original, fără intenția de a le epuiza, probleme literare, filosofice, etc." În funcție de detalierea cerințelor și criteriilor formulate prin elaborarea răspunsului, deosebim: în -- eseul structurat în care răspunsul așteptat este dirijat, orientat și ordonat prin cerințele formulate, cu ajutorul unor indicii, sugestii, libertatea de organizare a răspunsului nefiind totală.

- eseul nestructurat în care există libertate de elaborare a răspunsului, conținând atât elemente care vor fi incluse în răspuns, cât și modul lor de organizare, contribuind astfel la originalitate, creativitate, imaginație.

Utilizarea itemilor este importantă în procesul de evaluare deoarece implică mai multe beneficii, precum ar fi :

- se urmărește elaborarea unor itemi care pot stimula interesul elevilor;
- probele scrise nu conțin neapărat toate tipurile de itemi;
- folosirea unei game largi de itemi într-o probă de evaluare oferă posibilitatea evaluării printr-un singur instrument de evaluare, a gradului de atingere a multor obiective/competente;
- probele scrise utilizând itemi sunt folosite la evaluări inițiale, formative și sumative;
- în elaborarea unui test, nu se vor repeta noțiunile studiate în diferiți itemi;
- în învățământul formativ, este esențială folosirea unei varietăți de tipuri de itemi la elaborarea testelor.

Evaluarea este foarte importantă în măsura în care asigură controlul procesului de învățare a elevilor, permite îmbunătățirea strategiilor didactice și a competenței pedagogice a profesorilor, contribuie la perfecționarea unei discipline, a repartizării corespunzătoare a acestora pe subcapitole, capitole, lecții.[4,5] Practicată sistematic, evaluarea contribuie la schimbarea atitudinii negative a elevilor față de învățatură, a rezervei față de profesor, asigurând formarea unei atmosfere deschise, favorabile în raporturile dintre elevi și profesori, înțelegerea importanței instruirii și educării pentru elevi și pentru societate.[7] Dată fiind complexitatea problemelor de care profesorul trebuie să țină cont în elaborarea și implementarea proiectului didactic, unii cercetători au studiat formule de sistematizare a operațiilor ce trebuie executate pentru a parcurge corect etapele întocmirii și

transpunerii în practică a proiectelor didactice. O bună sinteză au alcătuit I. Jinga și I.Negreț, sistematizând operațiile proiectării didactice corecte.

În concluzie procesul de evaluare trebuie privit ca instrumentul reglator între activitate de predare cu cea de învățare sau altfel spus, liantul ce stabilește interdependența dintre strategiile didactice de tip euristic cu strategiile didactice de tip algoritmic.

BIBLIOGRAPHY

1. Agenda Europeană-2015-2020
2. Cerghit I., Sisteme de instruire alternative și complementare, București, Editura Aramis, 2002
3. Jean Claude ABIC, Psihologia comunicării. Teorii și modele, Editura. Polirom, Iași, 2002
4. Joița E., Pedagogie și elemente de psihologie școlară, Editura. Arves, București
5. Șoitu Laurențiu, Pedagogia comunicării, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1997
6. Stan E., Profesorul între autoritate și putere, Editura. TEORA, București, 1999
7. Stoica A., Evaluarea curentă și examenele, Editura ProGnosis-Bucuresti 2001.
8. Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015 – 2020
9. Tudorică R., Managementul educației în context european, Editura. Meronia, București